

Anyátok csak nem akart előkerülni. Mintha megéreztem volna, mert pár óra alvás után izzadtan felriadtam. Bementem hozzátok, aludtatok, mint a bunda. Egy ideig hallgattam a szuszogásokat, aztán kimentem Mihály mellé. Egykori őrmesterem magas ember, kifejezetten sápadt, kicsit kopaszodik, viszont senki meg nem mondaná róla, hogy elmúlt már negyven. A maga hórihorgas módján kortalan, humora maró, tekintete szomorkás, keze halálosan biztos.

Kondor Vilmos 97

A KORONAŐR MÁSODIK TÉVEDÉSE

részlet

Letettem magunk mellé nagyapátok pálinkáját. Mihály rezzenéstelen arccal ivott belőle, őt nem abból a fából faragták, hogy panaszkodjon. Ivott ő ennél sokkal rosszabbat is, ahogy én is. Szerettem hallgatni Mihályt. Ízesen, fanyarul mesélt, hangjában erős öngúnnal és szinte tapintható cinizmussal.

– Hogy volt, Mihály, amikor elfogtuk azt a negyvenhét muszkát?

– Emlékszik, főhadnagy úr – kezdte, kezében a pálinkásüveggel, amelyből egészen sajátos bűz kígyózott elő. – Az oroszok a visszavonulásukkor minden hidat megrongáltak. Az utászegységet előreküldték a helyreállításukhoz. Olyan ezeröttszáz lépéssel voltunk egy orosz falu előtt, az utászok egy hídon dolgoztak. Azt mondtam magának, hogy „Gyerünk, főhadnagy úr, nézzük meg, hogy a faluban nincs-e muszka?” Mentünk ketten, nálam egy ásó volt, magánál meg egy lovaglóbót. Szóval mentünk ketten a fegyverünkkel. Az első ház közelében találkoztunk egy asszonnyal. Megkérdeztük, hogy van-e muszka a faluban. Azt mondta, hogy már az első házban vannak. Odalopódtunk a ház elé, benéztem az ablakon, hát látok odabent egy muszka sapkát. Elővettem csekély nyelvtudományomat és kiabáltam: „Hodsz tu!” Gyere ide! Miután ezt többször megismételtem, megjelent egy. Persze ezt aztán fogadtuk és megtudtuk, hogy kívül még hatan vannak a házban. Beküldtük őt, hogy hozza ki a többbit, végre együtt volt a társaság. De most tudni akartuk, hogy több nincs-e a faluban. Be is vallották, hogy a szomszéd házban negyvenen vannak. A dolog kezdett kellemetlen lenni, és a főhadnagy úr igen okosan azt mondta: „Most már menjünk innen, mert úgy járunk, mint Pozsgay hadnagy úr.” – Ez a Pozsgay pár héttel korábban egymaga elfogott nyolc orosz, de aztán arra lett figyelmes, hogy ötven másik veszi körül őt, és csak nagy nehezen tudta magát kivágni a csávából, két huszárom el is esett, mire sikerült neki. – Én restelltem a dolgot, és azt mondtam a főhadnagy úrnak, ha már elkezdtek a dolgot, akkor folytassuk, de maga maradjon itt ezzel a hét úrral és vigyázzon rájuk. A főhadnagy úrnak ez nem nagyon

tetszett, de én a szomszéd házhoz mentem és ismét elkezdtem kiabálni: „Hodzs tu!” De nem mozdult semmi tíz percig. Meg akartam győződni, hogy tényleg van-e a házban valami, hát benyitottam a szobába. Elhúlt bennem a vér – vigyorgott Mihály, ami más embernél a halovány mosolyt jelentett –, negyven orosz baka volt a szobában, és amikor benyitottam, mind felugrottak, de nem tudom, ki volt jobban megijedve, én-e vagy ők. De gondoltam, mit tegyek, most szemtelenség segíts. Odamutattam a puskájukhoz, aztán az ajtó felé és ordítottam: „Puski, prits!”

– Puska, eridj – nevettem fel. – Mindenki hallotta a faluban a kiabálását, őrmester.

– Hát, most jön a legmulatságosabb része a dolognak. Egyik a másik után fogta a puskáját vállára vetve, a bal kezében zsebkendőt lebegtetve, vonult ki mellettem a házból. Az országúton sorba állítottam őket, mint a gyakorlótéren, a patronok kivételét a puskákból vezényeltem és kinek-kinek a puskáját saját kezűleg kellett összetörnie. Emlékszik, mit mondott a kegyelmes úr, aki a truppenivízióval jött?

– Távcsovön nézte magát, őrmester, és azt hitte, megbolondult.

– De azt ám.

– Egy pillanatra én is – vallottam be. – Azt hittem, teljesen elment az esze, a kezében egy nyomorult ásóval negyven felfegyverzett orosz szemben. Bármelyik lelőhette volna.

– De nem mertek löni. Olyannyira megijesztettem őket – bólogatott Mihály, aztán meghúzta az üveget, letette maga mellé, és hirtelen felállt. – Valaki közeledik! – közölte, és fegyverét csőre töltve egyetlen pillanat alatt behúzódott az árnyékba, majd onnan intett nekem, hogy kövessem a példáját.

Az az igazság, hogy nem hallottam semmit, fiam. Semmit. A halántékomon egy ér dobolt, a fülem egy kicsit csengett, és Mihálynak ez sokkal jobban ment. Akár egy kopó: állandóan éberem fülelt, még alvás közben is.

Beálltam egy mogyoróbokor mögé. Vártam. Mihályt sehol sem láttam. Mintha a föld nyelte volna el. Aztán meghallottam. Egyvalaki közeledett, sietősen. Biztos, hogy csak egyetlen ember volt, és egy rövid pillanatra azt hittem, hogy anyád lesz az, mert női léptek voltak, majd meghallottam a másik pár cipőt is. Ez meg egy férfié volt. Nyílt a kertajtó. Belépett az első látogató, aztán pár pillanat múlva a második is. Ökölbe szorult a kezem. Mihály halkán huhogott, akár egy bagoly. Kettőt. Aztán már csak azt hallottam, hogy test zuhan a murvás bejáróra, egy másik pedig felsikolt: – Ne bántson!

Nő hang volt, de nem anyádé.

Kiléptem a bokorból.

Elöttem egy magas nő állt, mögötte meg Mihály, kezében a fegyverével, amelyet a nő hátába nyomott, akinek mindkét keze szálfaként meredt az ég felé.

- Én vagyok az, kapitány úr, Amalie – szólalt meg a nő.
– Én nem ismerem olyat.
– A kis Herman.
– Mihály!
– Az egyiket leütöttem, főhadnagy úr, ezt is le kellene a rend 99
kedvéért.
– Az a Lajos volt – szólalt meg feltartott kézzel a kis Herman.
– Mihály – szóltam az őrmesteremnek. – Segítse fel a bátyámat a földről.
– Le is poroljam? – érdeklődött Mihály.
– Arra semmi szükség – hallottam Lajos hangját. Odaléptem
hozzá, lehajoltam, kezemet nyújtottam, Mihály meg közben leeresz-
tette a fegyverét, és a kertkapuhoz ment. Jól tudta: az éjszaka nem
ért véget, és könnyen lehet, hogy Lajosékat követte valaki.
– Mondd meg az emberednek – csóválta a fejét bátyám –, hogy
nem követtek minket.
– Ezt meg honnét tudod olyan biztosan?
– Nem volt rá szükség – mondta lassan Lajos.
Nagyon nem tetszett, ahogy ezt mondta.
– Miért nem?
– Mert... – kezdte bátyám, aztán elhallgatott.
– *Mert?* – kiáltottam.
– Mert Miczát ott tartották.
– Hol?
– A gyűjtőben.
– Letartóztatták?
A kis Herman a fejét rázta.
– Hanem? – léptem Lajos elé. Bátyám nyelt egyet, megvakarta bor-
zas üstökét, és így felelt. – Mi éppen a délutáni sétán voltunk, amikor...
– Főhadnagy úr! – sercintette oda Mihály. – Föltétlenül idekűnn kell
diskurálni? Nem lehetne ezt beljebb folytatni? A házban mondjuk? Csak mert
a szomszédokat is felverik, meg felhívják magunkra a figyelmet.
– Gyertek – indultam meg a ház felé.
Pár pillanat múlva a nappaliban ültünk. Lajos fintorogva tartotta el
magától a pálinkásüveget, amelyet befele jövet felkapott az ajtó mellől.
Bátyám az egyik fotelba ült, a kis Herman a kanapéra, én meg a konyhából
hoztam be egy széket, arra ültem lovagló ülésben. Ti aludtatok, kétlem, hogy
bármilyen megzavarta volna az álmodokat. Csak én éreztem úgy, hogy soha az
életben nem tudok aludni, ha anyáttal történik valami. Üldögélés helyett
a falba akartam verni a fejem, de azzal semmire se mentem volna.
– Szóval a gyűjtő udvarán voltatok – néztem Lajosra. Úgy örültem,
hogy épségben láthattam, de képtelen voltam magamhoz ölelni, pedig

nagyon szerettem volna. A kis Herman sápadtan és megviselten ült a kanapén, ami nem csoda: férfiként se könnyű a börtönben.

– Az udvaron voltunk – mondta Lajos, és egy pillanatra hátradöntötte a fejét, csakhogy nem engedhettem, hogy elaludjon.

100 – Lajos! – kiáltottam rá.

– Amikor jött az őr, és kiszedett a többiek közül. Igen illusztris társaságban voltam, annyit megmondok – ingatta a fejét. – Wekerle Sándor, Hetényi Imre, Vigyázó Ferenc, Szerényi József, Lévy Lajos és Rákosi Jenő.

– Szerintem ez nem érdekli az öcsédet – jegyezte meg fakó hangon a kis Herman.

– Tudom, de attól még el kellett mondanom. Szóval éppen az udvaron voltunk, vacsora előtt, fél hat lehetett, fejben sakkoztunk, nyeresre álltam a Medvegy Vili ellen, amikor jött az őr, és elhívott magával. Mire felértem az irodába, Amalie már ott volt – nézett a kis Hermanra. – Meg a parancsnokhelyettes és Micza.

– És?

– Nincs és. A parancsnokhelyettes közölte, hogy szedjük össze a holminkat, mert átszállítanak minket Vácra. Éppen tiltakozni akartam, amikor Micza rám nézett. Tudod, Miklós, *úgy*.

– Tudom.

– Szóval nem mondtam semmit, visszakísértek minket a celláinkba, összeszedtük a holminkat, és két ór a főbejárat felé kísért minket. Senki se értette, mi történik, de én nem izgultam. Ráadásul az egyik ajtón éppen Micza lépett ki, oldalán azzal a parancsnokhelyetessel, aki kezét-lábát törte, hogy tegye neki a szépet, és minden jól ment, már majdnem odaértünk a rabszállítóhoz, amikor valaki ronda hangon megszólalt. Egy félresikerült ficsúr volt, hullámos, agyonbrillantinozott hajjal.

– Wagast – mondtam rekedten.

– Ez az, így hívják – csettintett Lajos. – Ismered?

– Az a mocskos, gerinctelen...

– Nem sokat láttam belőle, de amit mond, az passzol rá – szólalt meg a kis Herman.

– És?

– Azt mondta, hogy anyáddal van beszéde.

– Az isten szerelmére, miért kell minden egyes szót úgy kihúznom belőled? – csattantam fel a jelek szerint a kellenél hangosabban, mert felébredtél, és megjelentél a nappali ajtajában, sírása görbedő szájjal. A kis Herman felpattant, leguggolt elé, a karjaiba vett, és visszavitt a szobába.

– Ha állandóan félbeszakítasz, soha az életben nem tudom elmondani! – kiáltott a bátyám. Igaza volt. – Folytathatom?

Bólintottam.

– Amúgy nem történt más, vagy legalábbis alig valami. Micza ellenkezett, hogy nem akar maradni, mert nincs beszélője vele, mire a ficsúr a parancsnokhelyettes fülébe súgott valamit, az pedig sajnálkozó hangon közölte Miczával, hogy eleget kell tennie a kérésnek. Erre anyátok odajött hozzám, és a fülembé súgta, hogy valószínűleg itt lehettek, aztán 101 annyit mondott még, hogy...

– Hogy?

– Áruló van köztünk.

– Ki az?

– Nem tudom – tárta szét a kezét Lajos. – Többet nem mondott, mert a Wagast megfogta a könyökét, és elvezette. Én utána szóltam, hogy Micza akkor le van-e tartóztatva, mire az a ficsúr azt felelte, hogy nincs, hanem pár kérdése van még, és amíg válaszol, addig Micza a tanácskormány vendégszeretétét élvezzi.

Lehajtottam a fejem. Korholhattam volna magam napestig, azzal se mentem volna semmire, és nemcsak azért, mert anyátokat nem lehet megállítani, ha valamit az eszébe vesz. Ha lefogom a karját, akkor talán, de nem fogtam. Nem tudom, fiam, miért nem tettem. Valószínűleg azért, hogy tiszteltem anyádat annyira, hogy ne hozzam őt ilyen helyzetbe. A szabadság és függetlenség iránti vágya olyan erős, hogy gyakran nem értem, miért is ment egyáltalán férjhez. Azt értettem, hogy miért jött hozzám, azt is, hogy én miért vettem el őt, az azonban mindig ködös volt előttem, hogy miért akart férjhez menni, ha egyszer annyira, már-már megszállottan őrizte, vágyta és akarta a személyes létterét. Ezt a kifejezést is tőle hallottam, mert mindenféle modernista svejci meg bécsi lélekidomárok műveit szokta olvasni, ami az én meglátásom szerint többet ártott neki, mint használt – erre ékeesebb példa nem is lehetett jelenlegi helyzetünkénél. Én a két gyerekkel, a lelakott bátyámmal, annak zavaros identitású partnerével anyátok rég halott szüleinek solymári házában vártuk, hogy megvirradjon a reggel, és kiszabadítsuk anyátokat a gyűjtőből. Úgy, hogy közben állítólag egy áruló van köztünk.

Mire felemeltem a fejem, Lajos már hortyogott. Felálltam, és benéztem hozzátok. Az ágy szélén egyensúlyozva aludt a kis Herman, kezével téged ölelt.

Leültem, hogy átgondoljam a helyzetünket, megoldást és kiutat keresve, de arra lettem figyelmes, hogy a behúzott függöny rései közt a nap fénye vág utat magának, a vállamat meg Marci rángatja:

– Tekintetes raboló úr, rémületes gyorsasággal és azonnal hatállyal tesszen felébredni, mert üzenetet hoztam magának.

Akkorát ugrottam, hogy leestem a székről. Marci úgy állt ott, akár egy földesúr, aki semmi pénzért nem segítene a bakról leesett parasztjának. Kezét

összefogta a háta mögött, és a sarkán hintázott, ahogy a tényleg csak a földesurak meg a gazdatisztek szoktak, rajtuk kívül más meg nem merné kockáztatni ezt az arcátlanságot.

– Miféle üzenetet? – tápászkodtam fel.

102 – Effélét – nyúlt be nadrágja zsebébe magabiztosan, aztán az arcáról lefagyott a mosoly. Beletúrt a zsebébe, de nem találta, amit keresett. Beletúrt a másikba, abban se volt. Aztán végre a negyedik zsebben, az inge alatt hordott mellény belső zsebében találta meg az üzenetet. Átnyújtotta. Egy huszonöt koronás bankjegy volt.

– A pénz az üzenet? – húztam fel a szemöldököm.

– Hajtogassa már ki, raboló úr!

– Ki küldte? – kérdeztem, noha tudtam, ki lehet az az ember, aki bankjegyen üzenget.

Odahajolt hozzám, noha Lajos még mindig aludt. – A herceg – súgta. Kihajtottam a bankót. Ez a két sor állt rajta franciául.

„Demain la couronne sera transportée au 5e groupe aérien. Partez immédiatement. Attention ! il y a un traître dans nos rangs.”

Értékeltem, hogy a herceg kinézte belőlem a francia nyelv ismeretét, de néhány obligát parancsszón kívül mást nem tudtam.

– Mikor adta oda?

– Tegnap éjjel – vakarta az állát Marci. – Éjfél után talált meg a kollégáimmal közösen fenntartott irodánkban.

– Éjfélkor? *Éjfélkor?!*

– Valami baj van, raboló úr? Én azonnal jöttem, amikor apám felkelt, mindenét kitette, hogy ideérjünk.

– Apáddal jöttél?

– Ki mással?

Eszembe jutott, amit anyád üzent. Valaki elárult minket. Megnéztem a herceg üzenetét. Két szó volt ismerős benne. Kellott majdnem egy perc, mire fáradt agyamban megtaláltam a jelentésüket. Az egyik: *vigyázz!* A másik: *elárult.*